

שבת פרשת מצורע

שבת הגדול

י"ב ניסן תשפ"ד

גיליון מס' 97

מומלץ להדפיס את העלון לקראת שבת

מעלות
מרוח ישיבת מעלות
לשולחן השבת
עלון שבועי לבוגרי הישיבה

תחום בוגרים

ראש הישיבה

דרשת שבת הגדול

וטעם העץ יהיה כטעם הפרי, כי תשוב הארץ מחטאה, וארחות החיים המעשיים לא יהיו גורמים לחוץ בעד הנועם של האור האידיאלי, הנתמך בדרכו ע"י אמצעים הגונים, המחזיקים אותו ומוציאים אותו מן הכח אל הפועל."

ניתן כבר בעולמנו "לחוש" מעט מערך החירות ע"י "טעימה" ממנה – הקדושה היא תכלית. בקדושה לא עושים מעשים לצורך דברים אחרים אלא מצד שהמעשים עצמם הם טובים.

מתוך כך, נבוא לביאור דברי הרב זצ"ל את החלק הראשון בסדר – "קדש". הרב נדרש לכך שאנו אומרים "קדש" ולא "קידוש". אין כאן רק השתלבות של האדם בקדושה, אלא ציווי על האדם לפעול קדושה על היום.

אדם מישראל יכול לפעול ולקדש את היום. מכאן אנו למדים שבכל פרט מישראל יש קדושה עליונה.

לעומת זאת הפרט באומות יכול לבטל עצמו ולהיות עבד הכלל, אך זאת רק כאשר הוא מבטל את פרטיותו. אין הפרט יכול להוסיף כוח וקדושה בכלל אלא רק לשאוב ולקבל מהכלל.

בישראל שונה הדבר. הפרטים יכולים להוסיף מכוחם אל הכלל, לפעול בו ולקדש אותו – "קדש".

מתוך שיעור שניתן בתאריך י"ט אדר תשס"א
השיעור המלא נמצא באתר הישיבה

פירושו של הרב קוק זצ"ל בעולת רא"ה להגדה של פסח מתייחד בכך שהוא סובב כולו סביב נקודה אחת: החירות. מנהגי הסדר וקטעי ההגדה השונים מוסברים כמבטאים וכמוציאים אל הפועל את החירות שאנו צריכים להיות שרויים בה לביל החג. בטרם נביא את ביאורו של הרב לחלק מההגדה יש לדון תחילה מהי בכלל חירות?

החירות היא עשיית כל המעשים מתוך רצון לעשותם, לא כאמצעי לערך אחר אלא כערך עצמי, כתכלית. כשהאדם בן חורין, אין הוא עושה דברים מפני שהם מביאים לדברים אחרים אלא מפני שיש ערך לעשיית הדברים הללו. מובן, שבעולמנו זה איננו יכולים להגיע לחירות גמורה מאמצעים. כדי להשיג דברים, כדי ליצור, אנו נדרשים לאמצעים רבים שאינם התכלית עצמה. באורות התשובה כותב הרב (ו', ז):

"מתחלת הבריאה ראוי היה טעם העץ להיות גם הוא כטעם פריו. כל האמצעים המחזיקים אינו מגמה רוחנית גבוהה כללית ראויים היו להיות מוחשים בחוש נשמתי באותו הגבה והנעם, שעצם המגמה מורגשת בו כשאנו מציירים אותה. אבל טבע הארץ, התנודדות החיים, ולאות הרוחניות כשהיא נסגרת במסגר הגופניות, גרם שרק טעמו של הפרי, של המגמה האחרונה, האידיאל הראשי, מורגש הוא בנעמו והדרו. אבל העצים הנושאים עליהם את הפרי, עם כל נחיצותם לגדול הפרי, נתעבו ונתגשמו ואבדו את טעמם. זהו חטא הארץ, שבעבורו נתקללה כשנתקלל גם האדם על חטאו. וכל פגם סופו לתקון. על כן מובטחים אנו בברור, שיבאו ימים שתשוב הבריאה לקדמותה,

פינת הילדים

חשינות חיפוש הפרשה וברי"י

(לאחר מציאת המושג בקשו בשולחן שבת מאבאמא
להרחיב על המושג שמצאתם)

רוצים כגוֹוֹר הכא...

3. מה פירוש המילה "והזרתם?"

2. האם הכהן רואה שיש צרעת בבית, או שהוא מחליט על כך?

1. מדוע טהרת המצורע היא דוקא ע"י ציפורים?

הכרת הטוב ושמחה בעשייה | חיים נחמן קובלסקי | מחזור ל"ב

דייני

ידוע ומפורסם שה"דייני" בא ללמדנו את מידת הכרת הטוב. להודות על מה שיש. להיות שמחים בחלקנו. להיות שמחים גם בחלקיית. ברור שזה חשוב, אבל איך זה קשור לפסח?

ראשית, ה"שפת אמת" אומר דבר מדהים: למה לא מברכים על ההגדה? מכיוון שזה דבר פשוט שצריך להכיר טובה, וממילא אין מקום לברך "וציונו" (ההודאה אמורה להגיע מתוכנו פנימה ולא בגלל ציווי אלוסי).

בנוסף, במובנים רבים כל הסיפור של יציאת מצרים הוא סביב הכרת הטוב. את שלוש המכות הראשונות עושה אהרן ולא משה מתוך הכרת הטוב לעצמים דוממים שהצילו אותו. זה בניגוד מוחלט לפרעה, שעליו אומר המדרש ("הגדול"): "...וכן הוא אומר בפרעה, 'אשר לא ידע את יוסף'. והלא עד היום הזה מצרים יודעין חסדו של יוסף, אלא שהיה יודע ולא השיגו עליו, וכפה (=כפר) טובתו, ולבסוף כפה (=כפר) טובתו של הקדוש ברוך הוא, שאמר 'לא ידעתי את ה'". הא למדת שכפיית הטובה הוקשה לכפירה בעיקר...".

תכונתם של ישראל: רחמנים, ביישנים וגומלי חסדים. יציאת מצרים היא כדי לקבל תורה (כדברי "חינוך" הנפלאים בטעם מצוות ספירת העומר), וכדי לקבל תורה צריך יסוד של מידות טובות, והיסוד והשורש של כל המידות הטובות הוא ענוה, הבאה לידי ביטוי בצורה היותר עליונה ושלמה במידת הכרת הטוב.

נְרַחַ

לכאורה אחד מסימני הסדר היותר מוזרים. מה הוא דורש מאיתנו? לכאורה זה בכלל כלפי הקב"ה, כפי שמסביר השל"ה הקדוש: "פירוש נרצה, אם עשה כסדר הזה הוא מרוצה לשמיים".

אפשר אולי להציע על פי דבריו של הרב קוק בעין איה (סדר זרעים) שה"נרצה" לא מכוון רק כלפי הקב"ה אלא כלפי האדם. להיות שמח ומרוצה מהסדר שעשה. וכפי שגם כותב רבי נחמן בשיחות הר"ן (באות ב'): "טוב מאד להשליך עצמו על השם יתברך ולסמוך עליו... וכן כשמגיע שבת או יום טוב, אזי אני מוסר כל ההתנהגות וכל העניינים והתנועות של אותו השבת או היום טוב להשם יתברך, שיהיה הכל כרצונו יתברך. ואזי איך שמתנהג באותו השבת ויום טוב שוב אינו חושב וחושש כלל שמא לא יצא ידי חובה בהנהגת קדושת אותו היום, מאחר שכבר מסר הכל להשם יתברך וסמך עליו יתברך לבד".

אם הדברים נכונים לפני החג, לפני העשייה, בודאי אחרי העשייה – האדם צריך לשמוח במה שהיה, איך שהיה. רצינו לעשות את הסדר (וכן כל דבר) על הצד הטוב ביותר, מכאן והלאה, אנחנו משליכים זאת על ה', ושמים בעשייתנו.

וכפי שכותב מרן הרא"ה קוק זצ"ל במאמרו העונג והשמחה: "הענג והשמחה, הם דברים מוכרחים להיות מתלויים אל כל עסק ורוחני; רק כשיתענג האדם וישמח במעשה הטוב והיושר, אז יהיה חרוץ לעשותם בתכלית שלמותם ולהוסיף עליהם מדי יום ביומו; רק אז יהיה חל רוח השכינה וזיו כבודה על האדם, כי עז וחדוה במקומו, ויעזר לו להיות נעטר בחוט של חן וחסד, שימצאו מעשיו ופעולותיו גם כן חן בעיני כל הבריות, ויצאו גם הם בדרכיו, ותרבה הברכה והטובה בעולם... שנזכה!"

